

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2016

Μάθημα: Αρχαία Ελληνικά

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: Τρίτη, 24 Μαΐου 2016, 8.00 - 10.30

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ 5 ΣΕΛΙΔΕΣ

Η πρώτη σελίδα του τετραδίου να χρησιμοποιηθεί για την άσκηση της ορθογραφίας.

Να απαντήσετε σε όλα τα θέματα.

I. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

A. Διδαγμένα κείμενα για μετάφραση (μονάδες 35)

- (α) Τί οὖν; Οἶσθα εἰς οἷόν τινα κίνδυνον ἔρχει ὑποθήσων τὴν ψυχὴν; ἢ εἰ μὲν τὸ σῶμα ἐπιτρέπῃ σε ἔδει τῷ, διακινδυνεύοντα ἢ χρηστὸν αὐτὸ γενέσθαι ἢ πονηρόν, πολλὰ ἂν περιεσκέψω, εἴτ' ἐπιτρεπτέον εἴτε οὐ, καὶ εἰς συμβουλήν τοὺς τε φίλους ἂν παρεκάλεις καὶ τοὺς οἰκείους, σκοπούμενος ἡμέρας συχνάς· ὃ δὲ περὶ πλείονος τοῦ σώματος ἡγεί, τὴν ψυχὴν, καὶ ἐν ᾧ πάντ' ἐστὶ τὰ σὰ ἢ εὖ ἢ κακῶς πράττειν χρηστοῦ ἢ πονηροῦ αὐτοῦ γενομένου, περὶ δὲ τούτου οὔτε τῷ πατρὶ οὔτε τῷ ἀδελφῷ ἐπεκοινώσω οὔτε ἡμῶν τῶν ἐταίρων οὐδενί, εἴτ' ἐπιτρεπτέον εἴτε καὶ οὐ τῷ ἀφικομένῳ τούτῳ ξένῳ τὴν σὴν ψυχὴν, ἀλλ' ἐσπέρας ἀκούσας, ὥς φῆς, ὄρθριος ἦκων περὶ μὲν τούτου οὐδένα λόγον οὐδὲ συμβουλήν ποιεῖ, εἴτε χρὴ ἐπιτρέπῃ σαυτὸν αὐτῷ εἴτε μή, ἐτοῖμος δ' εἶ ἀναλίσκειν τὰ τε σαυτοῦ καὶ τὰ τῶν φίλων χρήματα.

Πλάτωνος *Πρωταγόρας* Ε'

- (β) ἐλευθέρως δὲ τὰ τε πρὸς τὸ κοινὸν πολιτεύομεν καὶ ἐς τὴν πρὸς ἀλλήλους τῶν καθ' ἡμέραν ἐπιτηδευμάτων ὑποψίαν, οὐ δι' ὀργῆς τὸν πέλας, εἰ καθ' ἡδονὴν τι δρᾷ, ἔχοντες, οὐδὲ ἀζημίους μὲν, λυπηρὰς δὲ τῇ ὄψει ἀχθηδόνας προστιθέμενοι. ἀνεπαχθῶς δὲ τὰ ἴδια προσομιλοῦντες τὰ δημόσια διὰ δέος μάλιστα οὐ παρανομοῦμεν, τῶν αἰεὶ ἐν ἀρχῇ ὄντων ἀκροάσει καὶ τῶν νόμων.

Θουκυδίδου *Ἱστορίαι* Β' 37

Β. Αδίδακτο κείμενο για μετάφραση

(μονάδες 20)

Ἐλεγον γὰρ ἐκεῖθεν κάλλιστ' ἂν ὑμᾶς καταμαθεῖν, ὥς οὐ συμφέρει λαβεῖν τὴν κατὰ θάλατταν ἀρχήν, εἰ σκέψαισθε, τίνα τρόπον ἡ πόλις διέκειτο πρὶν τὴν δύναμιν ταύτην κτήσασθαι, καὶ πῶς ἐπειδὴ κατέσχευεν αὐτήν· ἦν γὰρ ταῦτα παρ' ἀλλήλα τῇ διανοίᾳ θεωρήσητε, γνώσεσθ' ὅσων κακῶν αἰτία τῇ πόλει γέγονεν. Ἡ μὲν τοίνυν πολιτεία ἢ τότε τοσοῦτω βελτίων ἦν καὶ κρείπτων τῆς ὕστερον καταστάσης, ὅσῳ περ Ἀριστείδης καὶ Θεμιστοκλῆς καὶ Μιλτιάδης ἄνδρες ἀμείνους ἦσαν τῶν νῦν δημηγορούντων· τὸν δὲ δῆμον εὐρήσετε τὸν τότε πολιτευόμενον οὐκ ἀργίας οὐδ' ἀπορίας οὐδ' ἐλπίδων κενῶν ὄντα μεστόν, ἀλλὰ νικᾶν δυνάμενον ἐν ταῖς μάχαις ἅπαντας τοὺς εἰς τὴν χώραν εἰσβάλλοντας.

Ἰσοκράτους *Περὶ Εἰρήνης* 26-27 (διασκευή)

*διάκειμαι = βρίσκομαι σε κάποια κατάσταση

*καθίσταμαι = εγκαθιδρύομαι, θεσπίζομαι

*ἀργία = απραξία, τεμπελιά

Γ. Αδίδακτο κείμενο για ορθογραφία

(μονάδες 10)

Πλάτωνος *Νόμοι* Ε' 727 A-B

Δ. Παρατηρήσεις στο αδίδακτο κείμενο

(μονάδες 20)

1. α. καταμαθεῖν

Να γράψετε τη μετοχή μέλλοντα στην ονομαστική ενικού του αρσενικού γένους στην ίδια φωνή.

(μονάδα 1)

β. συμφέρει

Να γράψετε τον αντίστοιχο τύπο του αορίστου στην ίδια φωνή.

(μονάδα 1)

γ. λαβεῖν

Να γράψετε το β' ενικό πρόσωπο ενικού και πληθυντικού της προστακτικής στον ίδιο χρόνο και στην ίδια φωνή.

(μονάδα 1)

δ. κτήσασθαι

Να γράψετε το γ' πρόσωπο πληθυντικού της οριστικής ενεστώτα και παρατατικού.

(μονάδα 1)

ε. ἦν

Να γράψετε το γ' πρόσωπο ενικού της υποτακτικής και ευκτικής ενεστώτα.

(μονάδα 1)

στ. νικᾶν

Να γράψετε τον αντίστοιχο τύπο του παρακειμένου στην ίδια φωνή.

(μονάδα 1)

2. κάλλιστα, βελτίων

Να γράψετε τους άλλους βαθμούς (μονολεκτικούς τύπους) των πιο πάνω λέξεων. Στην περίπτωση του επιθέτου να διατηρήσετε αμετάβλητα την πτώση, τον αριθμό και το γένος.

(μονάδες 2)

3. **ὕμᾱς, σκέψαισθε, ἄνδρες, εὐρήσετε, πολιτευόμενον, ἐλπίδων**

Να μεταφέρετε τους πιο πάνω κλιτούς τύπους στον αντίθετο αριθμό.

(μονάδες 3)

4. α. **λαβεῖν, τὴν δύναμιν, κρείπων, τῶν δημηγορούντων, ὄντα, ἅπαντας**

Να αναγνωρίσετε συντακτικῶς τους πιο πάνω τύπους (εἶναι υπογραμμισμένοι στο αδίδακτο κείμενο).

(μονάδες 3)

β. **τίνα τρόπον ἢ πόλις διέκειτο**

Να αναγνωρίσετε την πιο πάνω πρόταση του κειμένου (εἶδος και συντακτικὴ θέση).

(μονάδα 1)

γ. **ἦν γὰρ ταῦτα παρ' ἄλληλα τῇ διανοίᾳ θεωρήσητε, γνώσεσθε**

Να αναγνωρίσετε τον πιο πάνω υποθετικό λόγο (υπόθεση, απόδοση, εκφορά, σημασία) και να τον μετατρέψετε, ὥστε να δηλώνει το αντίθετο του πραγματικού.

(μονάδες 5)

Ε. Μεταφορά νεοελληνικού κειμένου στα Αρχαία Ελληνικά

(μονάδες 5)

Οι κάτοικοι στην ξένη γη, φτωχότεροι από τους δούλους, κινδυνεύουν να πεθάνουν, επειδή δεν έχουν τροφή. Εμείς πρέπει γρήγορα να στείλουμε πλοία και άντρες για να τους βοηθήσουν.

II. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

(μονάδες 10)

1. Να αναφέρετε και να εξηγήσετε **δύο** χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του Ιπποκράτη, όπως αυτά διαφαίνονται από τον λόγο του Σωκράτη στο πρώτο διδαγμένο για μετάφραση κείμενο (ΙΑ.α).

(μονάδες 4)

2. α. *Η ελευθερία που απολαμβάνει ο Αθηναίος πολίτης αγγίζει την καθημερινότητά του και επηρεάζει τις σχέσεις με τους συμπολίτες του.*

Να τεκμηριώσετε την πιο πάνω θέση με αναφορά σε **δύο** σημεία του δεύτερου διδαγμένου για μετάφραση κειμένου (ΙΑ.β).

(μονάδες 4)

- β. Να αναφέρετε **δύο** λόγους που αιτιολογούν τη διαφοροποίηση του Επιταφίου του Περικλή από άλλους επιτάφιους λόγους.

(μονάδες 2)

-ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ-

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2016

Μάθημα: Αρχαία Ελληνικά

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: Τρίτη, 24 Μαΐου 2016, 8.00 - 10.30

Ορθογραφία

Αὐτίκα παῖς εὐθύς γενόμενος ἄνθρωπος πᾶς ἡγεῖται πάντα ἱκανὸς εἶναι
γιγνώσκειν, καὶ τιμᾶν οἶεται ἐπαινῶν τὴν αὐτοῦ ψυχὴν, καὶ
προθυμούμενος ἐπιτρέπει πράττειν ὅ,τι ἂν ἐθέλῃ· τὸ δὲ νῦν λεγόμενον
ἐστίν, ὥς δρῶν ταῦτα βλέπτει καὶ οὐ τιμᾷ.

Πλάτωνος *Νόμοι* Ε' 727 A-B